

tum, quod non finitur ab a-
lio, 1. q. 10.5. ad 4. q. 50.2.
ad 4.

3 Infinitum secundum effe-
tus rationem est solus Deus,
3. q. 10.3. ad 3.

4 Id quo est simpliciter &
omnibus modis infinitum, non
potest esse nisi unum, sed se-
cundum aliud possunt esse
plura, 3. q. 10.3. ad 3.

5 Si esset infinitum numero
vel continuante, esset infinitum
secundum effe & essentiam, &
esset mensurabile a scientia
Dei, 1. q. 7.2. c. & q. 4.12. ad 3.
& 3. q. 10.3. ad 3.

6 Initium est in divisione
magnitudinis, non autem in
appositione, 1. q. 7.3. ad 3.

7 Infinitum non est substi-
tuta, sed accidit rebus; ideo
naturam multiplicatur secundum
subjecta, ita & proprietas e-
ius, 3. q. 10.3. ad 3.

8 Ratio infiniti privative
convenit quantitati, non au-
tem negative, 1. q. 7.1. ad 2.

9 Infinitum materialis con-
venit quantitati, non autem
infinitum formale, 1. q. 7.1. ad
2. & 3. ad 3. & ad 4. & q. 25.2.
ad 1. & 3. q. 10.3. ad 1.

10 Repugnat cuilibet speciei
magnitudinis, non autem mag-
nitudini in communi, 1. q.
7.3. ad 2.

11 Infinitum duplex, scilicet
negative dictum, & privative,
3. q. 10.3. ad 1.

12 Duplex, scilicet secun-
dum materiam, & secundum
formam, 1. q. 7.1. o. & q. 25.2.
ad 1. & q. 86.2. ad 1. & 3. q. 10.
3. ad 1.

13 Duplex, scilicet simpli-
citer, & secundum quid, 1. q.
7.2. o.

14 Secundum quid duplex,
scilicet in potentia ad infinitas
formas, ut materia, vel nos
limitatum per materiam, ut
intelligitur, 1. q. 7.2. o.

15 Infinitum uno modo pot-
est esse finitum alio modo, 3.
q. 10.2. ad 2.

16 Virtus infinita non potest
esse in magnitudine, 1. q. 25.2.
ad 3. item q. 10.5. ad 3.

17 Infinitum comprehendi-
tur ab infinito, quia nihil ejus

est extra cognoscendum, non
autem attingendu[m] fine ejus, 1.
q. 14.3. ad 1. & ad 2. & 12. ad 1.
& ad 2.

18 Nullus intellectus cognos-
cet infinitum inquantum hi-
jusmodi, scilicet numerando
partem post partem, 1. q. 14.
12. ad 1. & q. 86.2. o. item 3.
q. 10.3. ad 1.

19 Intellectus noster dicitur
intelligere infinita, inquantum
intellegit universalis continens
infinita in potentia, 1. q. 7.2.
ad 2. item q. 14.12. c. fin. item
q. 86.2. ad 1. & 12. q. 10.4. ad 2.
& 3. q. 10.3. ad 2.

20 Infinitum secundum ma-
teriam est ignotum, non au-
tem infinitum secundum for-
mam, 1. q. 12.1. ad 2. & qu. 86.
2. ad 1. item 3. q. 10.3. ad 1.

21 Materiale est imperfe-
ctum, sed formale est summa
perfectionis, 1. q. 7.1. c. ad 1. item
q. 12.2. ad 1.

22 Infinito simpliciter quoad
omnia nihil potest esse maius,
sed infinito secundum aliud
determinatum est aliud mi-
lius extra illum ordinem, non
autem in illo ordine, 3. q. 10.
3. ad 3.

23 In entibus per accidens
itter in infinitum, non autem
in entibus per se, 1. qu. 46.2. ad
7. & 12. q. 1.4. o.

1 Infirmitas in malis volun-
tatis subiecti potestat hominis,
ideo non tollit, nec minuit rationem
culpe, 12. quæst. 21.2. ad 3.

2 Infirmitas animæ, ex qua
dicitur aliquod peccatum, est
passio ejus non moderata a ratione,
22. qu. 77.3. o. & qu. 85.
3. ad 4.

3 Infirmitas alleviat pecca-
tum, inquantum diminuit vo-
luntarium, 12. q. 47.2. c. & q. 73.
6.c. & q. 77.6.7. o. & q. 85.2.c.
& q. 105.2. ad 1. & 22. qu. 14.3.
c. & q. 150.4. ad 3. & q. 154.3.
ad 1.

4 Peccatum ex infirmitate
imputatur homini ad pecca-
tum mortale, inquantum sicut
in potestate ejus reprimere
passionem, 12. q. 77.7.8.o.

1 Ingenuum sumitor tri-
pliciter, scilicet negative ex-
tra

IN 369

tra genus, in genere Dei, &
in genere principii divini;
primum convenit etiam crea-
torum non generatis, secundum
Spiritum sancto, tertium autem
est notio Patris tantum, 1. q.
33.4.0.

2 Ingenuum uno modo si-
gnificat incrementum, & sic se-
cundum substantiam dicitur;
secondo id quod non est geni-
tum, & sic dicitur relative,
1. q. 3.3.4. ad 3.

3 Ingenuum & innascibilis
nihil ponunt de intellectu
eorum, sed aliud presupponi-
num, 1. q. 33.4. ad 1.

4 Pater in Divinis potius di-
citur ingenuus, quam inspi-
ratus, triplex ratione, scilicet
prima est, quia processio
Spiritus sancti secundum ordi-
nem naturæ præsupponit ge-
nerationem Filii. Secunda
quia per hoc quod dicitur in-
genitus, secundum quod est
notio Patris, tollitor omnis
modus consequendi genera-
tionem. Hoc enim convenit Pa-
tri, inquantum est genera-
tio principium, ut nullo mo-
do generationem consequatur.
Tertia quia negatio ingeni-
tudinæ super rationem prin-
cipii, 1. q. 33.4. ad 5.

5 Ingeni velocitas pertinet
ad perfectionem hominis qui-
ad bene esse ejus, 12. q. 9.5.c.
& 1. o.

1 Ingratitudo quælibet est
peccatum, quia tollit debitum
gratitudinis quod est debitum
honestatis, 22. quæst. 107.
1. o.

2 Pertinet ad primam & se-
cundum speciem superbie,
22. q. 16.2. ad 3.

3 Est speciale peccatum ra-
tione contemptus beneficij,
sed est circumstantia respe-
ctu aliorum peccatorum, 22. qu.
107. 2. o. & 3. questione 88.
4. o.

4 Est peccatum mortale &
aliquando veniale, 22. qu. 107.

3. o.

5 Proveniens ex peccato mor-
tali habet perfectam rationem
ingratitudinis, sed proveniens
ex veniali imperfectam, 22. q.
107.3. ad 3.

6 Oblivio beneficii ex nar-
ra excusat ad ingratitudine &
non autem oblivio ex negli-
gentia, nec impotentia recom-
pensiendi beneficium, quia ad
gratitudinem sufficit bona vo-
luntas, ubi defit facultas,
22. quæst. 106.3. ad 5. & q. 107.1.
ad 2.

7 Ingratitudo non est re-
spectu adjuvantis peccare, quia
non conferit beneficium; ideo
non debetur ei gratiarum as-
ilio, 22. q. 107.2. ad 1.

8 Ingratus dicitur dupli-
citer, scilicet per solam omni-
tionem actus gratitudinis, &
per actum contrarium graci-
tudini, 22. q. 107.2. 1. c.

9 Gradus ingratitudeis tri-
plex, scilicet non retribuere,
diffimulare, & pessimis ex
negligentia oblivisci; sed
reddere mala pro bonis redu-
citor ad primum; vituperare
beneficium ad secundum; sed
id reputare male factum, ad
tertium, 22. q. 107.2. 3. c.

10 Ingratitudo contra Deum
contingit dupliciter, scilicet
agendo contra beneficium e-
ius, per quodcumque pecca-
tum mortale; & agendo con-
tra formam ejus quadrupliciter,
scilicet per odium proximi,
per apostasiam a fide, per
contemptum confessionis, &
per dolorem de penitentia
præterita, ideo per ingrati-
tudinem horum specialiter pec-
cata dimissa redunt, 3. qu.
88.2.0.

11 Ingratus meretur privari
beneficio, tamen dans benefi-
cium non debet ei subtrahere,
ne fiat per or, 22. q. 107.4.0. &c.
q. 127.4. ad 4.

12 Ingratitudo non incurrit
tum per peccatum veniale; nec
peccata dimissa redunt, quia
peccatum veniale non est con-
tra Deum, sed præter eum,
3. q. 88.1. ad 2.

13 Peccata venialia redeant
per ingratiitudinem, sicut &
peccata mortalia; quia remis-
sio utriusque ascribitur be-
neficio Dei contempti per re-
cidivum, 3. q. 88.2. ad 3.

14 Similiter est de peccato
originali, 3. q. 88.2. ad 2.

15 Peccata dimissa redeunt per recidivum , quantum ad effectum , quia ex peccatis dimissis relinquitur in peccatis sequentibus deformitas quedam ingratisudinis , non autem redeunt quantum ad priorem maculam , vel reatum , 2. q. 88.1. o. & 2.3.c.

16 Per sequeens peccatum non reddit tantus reatus , quantum erat omnium peccatorum præteriorum , sed secundum quantitatatem contemptus in integrato . 3. q. 88.3.0.

17 Ingratitudo , secundum quam peccata redire dicuntur , incurrit ex quolibet peccato . quia omne peccatum est contra Deum ; ideo talis ingratisudis non est speciale peccatum , 22. qu. 107.2. ad 1. & 3. q. 88.4.0.

18 Inhumanitas est idem quod obdurate contra misericordiam , 22. quæst. 118.8. ad 3. fin.

19 Est filia avaritiae , sicut & obdurate contra misericordiam , 22. qu. 118.8.c.

Iniquitas propriæ est in proximum , sed peccatum est in seipsum , improprie vero sunt idem , 12. q. 33.1. ad 1. & q. 110.4. ad 4.

20 Injustitia duplex , scilicet illegalis , opposita iniquitate legali , alia secundum iniquitatem ad alterum : prima est generalis intentione , & specialis objecto ; secunda vero est specialis utroque modo , 22. q. 98.5. ad 3. & qu. 59.1. o. & 97.2. ad 2.

21 Injustitia semper est ad alterum , 22. q. 59.3. ad 2.

22 Faciens iniustum ex elezione est iniussus ; non autem si præter intentionem , scilicet per ignorantiam , vel ex passione , 22. qu. 59.2. o. & 4. ad 1.

23 Injustitia est circa operationes exteriores , 22. qu. 60.3. ad 3.

24 Excessus in poenis , quoad illud quod exterius agitur , pertinet ad injustitiam , sed quoad austeritatem animi , qua prompte hoc sit , pertinet ad crudelitatem . 22. qu. 150.1. ad 1

25 Nullus volens patitur in-

justum formaliter , nec aliquis agit iniustum formaliter , nisi volens , 22. qu. 59.3.0. & qu. 66.4. c.

26 Aliquis potest facere iniustum , nullo paciente iniustum formaliter , & e converso , sed materialiter semper se comitantur , 22. q. 59.3. ad 3.

27 Facer iniustum formaliter est peccatum mortale , nisi in minimis , 22. qu. 59.4.0. & q. 69.1. c. & q. 110.3. c.

28 Omne peccatum est iniustitia , 12. q. 113.1. ad 2. item 22. q. 59.1. ad 1.

29 Inacabilitas est notio Patris , & proprietas ejus non autem est notio personalis , 1. q. 32.3. c. & q. 3.4.0.

30 Innocentia , & tempus amissum sunt irre recuperabilia , 3. q. 89.3. c.

31 Innocentes mortui pro Christo in Bethlehem fuerunt martyres , 22. qu. 124.1. ad 1. & 3. q. 36.2. ad 3.

32 Utus rationis miraculose acceleratos est secundum aliquos in innocentibus , 22. q. 124.1. ad 1.

33 Homines in statu innocentie fuissent inæquales seu astantia , justitia , scientia , robore , pulchritudine , complexione , & quantitate , tamen sine defectu animali , & corporis , 1. q. 92.1. ad 2. & q. 96.3.4. c.

34 Tunc fuisset emissio superfluum , sed sine ulla inquietudine , 1. q. 97.3. ad 4.

35 Tunc homines vivissent in communione possessionum , 1. qu. 98.1. ad 3.

36 Tunc homo fuisset sicut angelus per spiritualem mentem , 1. q. 98.2. ad 1.

37 Continentia & penitentia non fuissent tunc , saltem secundum artus quos nunc habent , 1. qu. 95.3. o. & qu. 98.2. ad 3.

38 Nec matrimonium tunc fuisset in remedium , nec ut sacramentum , sed fuisset in officium naturæ , 3. q. 61.2. ad 3.

39 + Actus matrimonii tunc solvisset integratatem carnis , non autem mentis ; non autem solvitus utroque modo secundum actum , non autem

sc.

40 secundum habitum : sicut in coritu virtuoso , 12. q. 34.1. ad 1.

41 + Tunc fuisset partus si ne dolore , 22. q. 164.1. c. ad 1.

42 Tunc sacramenta non fuissent necessaria , quia non accipiebant homines cognitionem ex sensibilibus , 3. qu. 66.4. c.

43 Innovatio mundi fiet in fine mundi , non quidem secundum substantiam , sed secundum qualitatem , nec fiet naturaliter , sed supernaturaliter , 1. q. 66.4. c.

44 Inobedientia duplex , sc. generalis , id est quicunque receperit a præcepto . & specialis , id est contemptus ejus , 22. qu. 105.2. ad 1. & qu. 105.1. ad 1. & 2 ad 3.

45 Omnis inobedientia formaliter , id est ex contemptu , est peccatum mortale , 22. qu. 69.1. c. & q. 105.1. o.

46 Non est peccatum in spiritu sanctum , nisi si ei anime a obstinatio , 22. qu. 105.2. ad 2.

47 Est tanto gravior , quanto præcipiens est ma or , & quanto præceptum est magis inten-
tum , 22. q. 105.2. o.

48 Iniquitudo pertinet ad rationem , iudicium ad intel-
ligendum , 22. qu. 49.5. ad 3. & qu. 53.4. c.

49 Inquiritur de his , vel fa-
tis aliorum ad utilitatem sui , vel aliorum , est laudabile ; si autem ad malum , vel inutili-
tatem , est vitiosum , 22. qu. 167.2. ad 3.

50 Debitor certæ persona re-
petet inquirere eam , ut pra-
latus subditum , non autem
debitor incerta persona , 22.
q. 3.2.3. ad 4.

51 Insania duplex , scilicet excludens totaliter usum ratio-
nis , alia privans affectionem hu-
manum . Prima opponitur pru-
donia , secunda vera manife-
statio , & clementia , 22. qu. 150.4. ad 3. & 157.3. ad 3. & 175.2. ad 2.

52 Insensibilitas est vitium ,
quo prætermittuntur necessa-
ria vita contra rationem , ideo
est peccatum , 22. quæst. 142.

53 +

54 Insensibilitas non multum
contingit , ideo ipsa , & o-
mnes species ejus oppositæ di-
versis species temperantia
sunt inominatae ; & contrariantur temperantia , & intem-
perantia , 22. qu. 150.1. ad 1.

55 Virtutum contrarium luxu-
ria continetur sub insensibili-
tate , sed non tangitur in
multis , eo quod homines ma-
gis sibi proui ad delectatio-
nes , & accidit hoc vitium in
eo qui tantum detestatur mu-
lierum usum , quod etiam uxori
debitum non reddit , 22. q.
153.3. ad 3.

56 Infidax non proprie sunt
fraudes , nec opponuntur ju-
stitia , nec ordinata voluntati ;
ideo licet eis uti in bello
justo , ut par in libro stra-
tagematum Francorum , 22. q.
40.3. o. & q. 71.3. ad 3.

57 Infipientia est idem quod
futilicia , & contrariatur fa-
cilitate , 22. q. 46.1. ad 1.

58 Instabilitas est murabilis lo-
ci , vel propensi , 22. qu. 35.4. ad 3.

59 Nihil temporis est , nisi
instans eius , 1. q. 46.3. ad 3.

60 Instans in toto tempore
est idem subiecto , diffrens
ratione , 1. q. 10.4. ad 2.

61 + Inter qualibet duo in-
stantia , qualitercumque fi-
gnentur , semper est accipere
tempus medium , 1. q. 3.3.3. c.
& q. 63.6. ad 4. & 3. q. 75.7. ad 1.

62 Puncta in linea possunt
acci pi intrinseca , & extrinse-
ca ; instans vero extrinsecum
ta sum , 3. q. 75.7. ad 1.

63 Primum instans , in quo res
habet esse , datur ; non autem
ultimum , 1. qu. 53.3. c. & 12.
qu. 113.7. ad 5. & 3. qu. 83.1. ad 3.
& q. 75.7. ad 1.

64 Omne agens potest one-
rari in primo instanti in quo
est , nisi sit imperfectum , vel
impeditum , vel actio eius sit
successiva , 1. qu. 92.2. c. & 12. qu.
46.2. ad 1. & q. 63.5. c. & 12. qu.
113.3. ad 4. & 3. q. 74.2. ad 1.

65 In codem instanti est illu-
minatio aeris , visio coloris , &
discretio rei vise ; licet pri-
mum sit causa secundi , & se-
condum tertii , 1. q. 63.5. c.

Q 6 8 †

8 + Operatio intellectus & voluntatis potest esse in infanti, 1. qu. 63.5.c. & 12. qu. 13.7. o. & 3. q. 4.2.c.

9 Omnis mutatio, cuius subiectum nihil habet reponens forme introducenda, est in instanti, 12. qu. 13.7.c.ad 1. & 3. q. 7.5.c.

10 Omnis mutatio instantanea est terminus motus praedentis, 1. q. 53.3.c.

11 Nullus motus localis, vel augmenti potest esse in instanti, 1. qu. 67.2.c. & 3. q. 33.3.c. & 3. q. 3. ad 3.

12 Mutatio tripliciter est in instanti, sc. primo si forma sit indivisibilis, ut forma fabrictalis. Secundo si subiectum sit in ultima dispositione. Tertio si agens sit infinita virtus, 22. q. 13.7.c. & 3. q. 7.5.c.

13 Instans nungoam intelligitur, nisi ut fluens; nec ut fluens a priori, nisi motus procedat, nec ut fluens in postero, nisi motus sequatur, 1. q. 46.1.ad 7.

Instru^tio fidei duplex, sc. catechumenorum circa bapti^mum, & populi Christiani circa missam, 3. q. 83.4.ad 4

1 Instrumentum duplex, sc. coniunctum, & separatum, quod non moverit, nisi per coniunctum, 3. q. 62.5.c.

2 Duplex, scilicet animatum, & inanimatum; in prima requiritur intentio ad effectum, non autem in secundo, 3. q. 64.8.ad 3

3 Animatum indiger habitat ad operandum, non autem inanimatum, 12. qu. 68.3. ad 2. & 3. q. 7.1.ad 3

4 Quarto instrumentum est magis proportionatum fini, tanto melius est, non autem quanto majus est, 22. q. 88.7. ad 1

5 Virtus duplicitate datur instrumento, scilicet inchoative, quando invenitur; & complete, quando moveretur a principali agente, 3. q. 62.4.ad 3. & q. 72.3.ad 2

6 Quando opus percutitur pluribus instrumentis, virtus instrumentalis non est complete in uno instrumento, sed

incomplete in utroque, 1. q. 90.62.4.ad 4. & q. 82.1.ad 1

7 Virtus instrumentalis est incomplete, & intentionalis, 3. q. 62.4.0. & q. 6.5.ad 1

8 Per se loquendo, non est proprie in genere, sed reducitur ad genus & speciem virtutis perfectae, 3. q. 62.4. ad 2. & q. 63.2.c.

9 Non est in subiecto secundum conditionem eius sicut forma perfecta: sed secundum conditionem agentis principalis, 3. quæst. 63.5. ad 1. & ad 3

10 Virtus spiritualis non potest esse in corpore secundum esse comelatum, sed intentionaliter & instrumentaliter, 3. q. 62.4 ad 1

11 Intellectus substantia non potest uniri formaliter corpori, nisi corpori humano, 1. q. 51.1.c

12 Necesse est esse aliquas substantias intellectuales, 1. q. 50.1.c

13 Omnis substantia intellectualis est incorporea, 1. qu. 50.1.c

14 Nullum intellectuale est materialis, 1. q. 50.2.c

15 Substantia intellectus sunt incorrumpibles, 1. q. 35.6. c. fin.

16 Omnis substantia intellectualis est volens, 1. qu. 19.1.0. & q. 59.1.c ad 1

17 Creatura intellectualis est perfectior universo intensive, non autem extensive; sed e converso, 1. q. 91.2.ad 3

18 Intellectus dicitur, quasi intus legens, intellectus enim nomen sumitur ab intima penetratione veritatis; unde a deo intelligere aliquid, est a deo cogitare, secundum Augustinum, 12. qu. 103.1. ad 1. & 22. q. 8.1.c. & q. 49.5.ad 3

19 Est potentia realiter difinita ab essentia animæ, 1. q. 79.1.0.

20 Est potentia passiva, 1. q. 79.2.0.

21 Intellectus passivus, secundum aliquos, est appetitus sensivus; sed secundum alios, est potentia cogitativa, 1. qu. 79.2.ad 2. & 12. q. 51.3.c

22 Intellectus dicitur dupliciter, scilicet anima intellectiva, sed denominative, quasi a principaliori sua virtute, & potentia intellectiva, 1. q. 79.1.ad 1

23 Duplex, scilicet intellectus possibilis, & intellectus passivus, 12. q. 51.3.item q. 71.2. & ad 3

24 Id quod primo intelligitur, est res cuius similitudo

est species in intellectu, quæ non intelligitur primo sed reflexive, 1. q. 85.2.0

25 Intellectus noster in hac vita non cognoscit substanzias separatas a materia, quantum ad quid sunt; quia sunt ordine naturæ supra nos, 1. q. 64.1 ad 1. & q. 89.2 ad 1

26 Intellectus hominis multiplicatur secundum multitudinem corporum contra Averroem commentatorem, 1. qu. 76.2.0. & q. 79.5.0. & q. 117.1. c. & q. 118.2.ad 2. & 12. q. 50.4.c

27 Ens in communis est objectum intellectus, 1. q. 55.1.c.item q. 79.7.c. & q. 83.4.ad 1. & q. 89.2.ad 1. & q. 105.4.c. & 12. q. 9.1.c. & q. 10.1.ad 3

28 Ratio & causa veritatis alius obiecto primo apprehenditur a potentia intellectiva, 12. q. 1.0.

29 Ens est primum cadens in intellectu, 1. q. 5.2.c. & qu. 11.2.ad 4. & 12. q. 55.4.ad 1. & q. 94.2.c

30 Primo iatelligitur ens, secundo non ens, tertio divisione, quarto unum, quinto multitudine, 1. q. 11.7.ad 4

31 Intellectus noster intelligit se, & auctum suum, & speciem intelligibilem reflexive; non autem primo, 1. qu. 14.2.ad 3.item qu. 76.2.ad 4.item q. 85.2.c.item q. 57.2.ad 1.item qu. 86.1.0.item 3.4.c.item qu. 59.4.c.ad 1.item 22. q. 47.5.ad 1

32 Qui est semper in actu, non intelligit privationem primo, sed per habitum, 1. qu. 14.10.ad 1

33 Nullus intellectus potest intelligere plura ut plura, sed ut uniuersum, 1. q. 12.10.0.item qu. 14.7.cad 1. & qu. 22.3.ad 3. & qu. 58.2.0. & q. 85.4.0. & 5. ad 1. & 12. qu. 12.7.ad 3. & qu. 54.7.ad 3. & qu. 21.9.7.ad 2. & 23. q. 8.1.ad 3

34 Cognoscit se, non per elevationem suam, sed per actionem suum dupliciter, scilicet vel particulariter, id est dum quis percipit se habere animalm intellectivam, dum percepit se intelligere: vel universaliter, id est considerando naturam intellectus, ex actu eius. Ad primum modum sufficit eius presentia, non autem ad secundum, sed requiritur diligens & subtilis inquisitio, 1.

35 q. 87.1.0. & q. 88.2. ad 3. & q. 89.2.c. & q. 94.2.c

36 Intellectum duplex, id est species intelligibilis, que est perfectio intellectus; & secundum, id est res cuius est species, sicut est duplex visum, 1. q. 14.5.ad 2. & ad 3

37 Quadruplex, scilicet agens, possibilis, in habitu, & in actu five adeptus, 1. q. 79.10.c

38 Intellectus est in potentia ad formas universales, materia vero est in potentia ad formas individuales, ideo differunt realiter, 1. qu. 75.5.ad 1.item ad 2

39 Intellectus hominis multiplicatur secundum multitudinem corporum contra Averroem commentatorem, 1. qu. 76.2.0. & q. 79.5.0. & q. 117.1. c. & q. 118.2.ad 2. & 12. q. 50.4.c

40 Ens in communis est objectum intellectus, 1. q. 55.1.c.item q. 79.7.c. & q. 83.4.ad 1. & q. 89.2.ad 1. & q. 105.4.c. & 12. q. 9.1.c. & q. 10.1.ad 3

41 Ratio & causa veritatis alius obiecto primo apprehenditur a potentia intellectiva, 12. q. 1.0.

42 Ens est primum cadens in intellectu, 1. q. 5.2.c. & qu. 11.2.ad 4. & 12. q. 55.4.ad 1. & q. 94.2.c

43 Singulatim repugnat intelligenti ratione materiae, non autem secundum se; ideo individuum immateriale est intelligibile in actu, 1. q. 56.1.ad 2. & q. 76.2.ad 3. & q. 79.6.ad 2. & q. 86.1.c.ad 3

44 + Intellectus noster non cognoscit singulatim, 1. qu. 14.11.ad 2

45 Non intelligit individuum materiale primo, sed reflexive, 1. qu. 14.11.ad 1.item qu. 50.2.c.fin.item q. 56.1.ad 2. item qu. 57.2.ad 1.item qu. 86.1.0.item 3.4.c.item qu. 59.4.c.ad 1.item 22. q. 47.5.ad 1

46 Qui est semper in actu, non intelligit privationem primo, sed per habitum, 1. qu. 14.10.ad 1

47 Nullus intellectus potest intelligere plura ut plura, sed ut uniuersum, 1. q. 12.10.0.item qu. 14.7.cad 1. & qu. 22.3.ad 3. & qu. 58.2.0. & q. 85.4.0. & 5. ad 1. & 12. qu. 12.7.ad 3. & qu. 54.7.ad 3. & qu. 21.9.7.ad 2. & 23. q. 8.1.ad 3

48 Intellectus noster potest intelligere infinita in potentia, & successiva; non autem infinita in actu, nec in habitu diffi-

174. distin^te, 1. qu. 86. 2. o. & qu. 87.

3. ad 2.

27 Subiectum & prædicatum, ut partes unius propositionis, simul una intellectione intelligantur; non autem absolute, 1. qu. 58. 2. c. & 12. q. 11. 2. ad 2.

28 Eodem actu intelligitur conclusio, & principium, ut est ratio conclusionis, non autem absolute, 12. qu. 8. 3. c. & 9. 12. 4. c.

29 Eodem actu simul intelligitur res cum sua perfectione, 1. q. 87. 3. c. ad 2.

30 Eadem intellectione intelligitur obiectum & intellectus eius, ut ratio, non autem ut obiectum, 1. q. 28. 4. ad 2. & q. 87. 3. ad 2.

31 Actio intellectus est vita, id est operatio viventis, non autem eius, 1. q. 54. 1. ad 2.

32 Intelligere comparatur ad intellectum, sicut esse ad extensionem, 1. q. 54. 1. 3. c.

33 Est complexus intuitus intellectus in praesens, 12. qu. 108. 1. ad 3.

34 Et quoddam pati, 1. q. 59. 2. c.

35 Actio intellectus cuiuscunq^{ue} creati dependet a Deo, quod duo: primo in quantum habet ab eo perfectionem qua agit, id est lumen, secundo in quantum movetur ab eo, 12. q. 109. 1. c.

36 Intellectus movet se, 12. q. 9. 3. c.

37 Quicunque intelligit ex hoc proedit aliquid ab eo, scilicet verbum cordis, 1. q. 27. 1. c.

38 Operatio intellectus duplex, sc. simplex apprehensio, & compunctionis, & divisio, 1. q. 85. 2. ad 1. & 22. q. 87. 1. ad 3.

39 Compositio intellectus duplex, sc. universalis cum particulari; & accidentis cum subiecto, & semper est conveniens, sicut compositio realis est diversorum, 1. q. 85. 5. ad 3.

40 Solus intellectus hominis intelligit cum discursu, & compunctione & dividendo, necessario, 1. qu. 58. 4. 5. o. & q. 85. 5. o.

41 Operatio intellectus quin-

plex, sc. intelligentia, 1. simplex intuitus, intentio, id est ordinatio ad aliud, exco^gitatio, sapere, & dispositio verbi, 1. q. 79. 10. ad 3.

42 Actus intellectus duplex, scilicet actus rectus, & actus reflexus, 1. q. 28. 4. ad 2. & q. 87. 3. ad 2.

43 Intellectus habet duos actus, scilicet percipere, & judicare, 22. quæst. 45. 2. ad 3.

44 Perfectum judicium intellectus in nobis non potest haberi, nisi per resolutionem ad sensibilia, quæ sunt prima principia nostra cognitionis, 22. q. 173. 3. 3. c.

45 Operatio dicitur intellectus duplicitate. Uno modo quasi in ipso intellectu consistens, ut contemplatio; & talis operatio non determinat sibi locum. Alio modo quia est ab aliquo intellectu regulata & imperata: & sic interdum determinat sibi loca, 1. q. 112. 1. ad 1.

46 Tenuus miscetur secundum operationes nostri duplicitate, scilicet ex parte sua accipiendo scientiam a continuo & tempore, id est a sensu & imaginatione; & ex parte intellectuum quæ sunt in tempore, sed intellectu Dei primo modo tantum, 12. q. 113. 7. ad 5.

47 Intellectus est supra temporis corporalium, non autem spiritualium, 1. q. 85. 4. ad 1.

48 Principium operationis intellectus duplex, scilicet intellectus, & species intelligibilis, & utrumque potest esse immediate a Deo, 1. q. 105. 3. c.

49 In omni operatione, qua intellectus noster abstrahit a phantasmatibus, necesse est quod abstrahatur a sensib^{is}, 22. q. 175. 4. c.

50 Unus intellectus potest melius alio rem aliquam intelligere duplicitate, scilicet ratione fortioris intellectus, & ratione meliorum sensuum, non autem ex parte obiecti, 1. q. 112. 6. o. & q. 85. 7. o.

51 Intellectus intelligit aliquan-

quando rem aliter, quam sit, 1. q. 85. 1. ad 1.

52 Intelligere rem aliter quam sit, contingit dupliciter, scilicet ex parte obiecti, & ex parte intellectus. Primum est falsum, non autem secundum. Vel verum est quod intellectus qui intelligit rem aliter quam sit, non est falsus, si ly, realiter, feratur ad rem intellectam: tunc enim intellectus est falsus, quando intelligit rem esse alter quam sit; non est autem verum, si ly, aliter, accipiatur ex parte intelligentis.

Est enim absque falsitate, ut alius sit modus in intelligendo, quam modus ret in esendo, quia intellectus est in intelligentia immaterialiter per modum intellectus, non autem materialiter per modum rei materialis, 1. q. 12. 6. ad 1. & 2. & qu. 13. 12. ad 3. & q. 85. 1. ad 3.

53 Non posse intelligi fine alio, contingit duplicitate, sc. vel alio non intellecto, vel non existente, 1. qu. 16. 3. ad 3. & q. 85. 1. ad 1.

54 Intelligibile est in intellectu tripliciter, sc. actu, habitu, & ut relatum ad alium, 1. q. 107. 1. c.

55 Nihil potest intelligi, nisi secundum quod est ens a^{bu}, 1. q. 2. 1. c.

56 Solus intellectus cognoscit quidditatem rerum, 1. q. 57. 1. ad 1. & 12. qu. 31. 5. c. & 22. q. 8. 1. corp.

57 Res intellectua est in intellectu per speciem, non autem secundum propriam naturam, 1. qu. 2. 2. ad 4. & q. 14. 5. ad 4. & qu. 37. 1. ad 2. & qu. 76. 2. ad 4. & q. 85. 2. ad 1.

58 Unumquodque est intelligibile in actu, secundum quod eius similitudo est in intellectu, 1. q. 9. 58. 2. c.

59 Intellectum est perfectio intellectus, per speciem intelligibilem in intellectu, 1. qu. 97. 1. ad 1.

60 Intellectus in actu, & intellectum sunt idem, 1. qu. 24. 2. c. & qu. 55. 1. ad 2. & q. 85. 2. ad 1. & q. 87. 1. ad 3.

61 Per formam lapidis in-

quantum hujusmodi, non perficitur intellectus: sed in quantum in ea participator similitudo alicuius quod est supra intellectum humanum, scilicet lumen intellectuale, vel aliquid hujusmodi, 12. qu. 3. 6. c.

62 Ad hoc quod aliquid sit intellectu in actu, requiritur abstractio a materia, & a conditionibus materie, 1. q. 50. 2. c. & qu. 55. 1. ad 2. & q. 79. 3. c. & q. 87. 1. ad 3.

63 Species intelligibilis intellectus nostri est similitudo rei, quoad natum speciem tantum; ideo per eam cognosci possunt infinita, sed indistinctae, 1. qu. 14. 3. ad 1. & 12. c. fin. & q. 76. 2. ad 4. & q. 85. 1. ad 3. & q. 86. 1. c.

64 Species sensibilis in sensu est similitudo unius tantum individui, ideo per eam tantum unum individuum cognosci potest, 1. quæst. 14. 12. c. fin.

65 Intelligere consequitur speciem intelligibilem, sicut esse formam, 1. q. 14. 4. c.

66 Intellectus noster non potest intelligere, nisi per aliquam speciem informetur, 1. q. 14. 2. ad 3.

67 Species intelligibilis comparatur ad intellectum, sicut actus ad potentiam, & ut forma eius, 1. q. 55. 1. c.

68 Ex intellectu & specie intelligibili fit unum subiectum, non autem essentialiter, 1. q. 14. 2. c. & qu. 55. 1. ad 2. & q. 85. 2. ad 2.

69 In uno intellectu a diversis phantasmatibus ejusdem speciei non abstrahitur nisi una species intelligibilis, 1. q. 76. 2. c. 6.

70 Species intelligibilis est a phantasmate, secundum suam esse materiale; sed ab intellectu agente, secundum esse formale, i. ut est intelligibilis in actu, 1. qu. 84. 6. c. & q. 85. 1. ad 3.

71 Intelligere universalia est intelligere naturam generis vel speciei, sine individuis, per speciem intelligibilem abstraham a materia per intel-

376 I N
lectum agente, 1. q. 44. 3. ad 2.
& q. 85. 1. ad 1.

72 Intellectus noster intel-
ligit se, sicut & alia, i. per spe-
cies aliorum, 1. qu. 14. 2. ad 3. &
qu. 57. 1. o. & qu. 88. 2. ad 3. & q.
89. 2. c.

73 Intellectus possibilis con-
servat species, contra Avicen-
nam, 1. q. 79. 6. c. & q. 84. 4. c. &
12. q. 67. 2. c.

74 Plures species possunt si-
mul esse in intellectu, 1. qu.
12. 10. c. & q. 58. 1. ad 2. & q. 85. 4.
c. ad 2.

75 In intellectu resultant
diversæ species, secundum di-
versam dispositionem phan-
tafmatum; huc ex diversa or-
dinatione earundem litera-
rum resultant diversi intellec-
tus, 22. q. 174. 7. c.

76 Species est in intellectu
& in sensu tripliciter, scilicet
in potentia tantum, in actu,
secundum complexionem ul-
timam, & medio modo, scili-
cat in habitu, 1. q. 79. 6. ad 3.

77 Species primo est in sen-
su, secundo in imaginatione,
tertio in intellectu possibili, per
lumen intellectus agentis, 1.
q. 55. 2. ad 2. & 22. q. 173. 2. c.

78 Species sunt in imagina-
tione, secundum quod impi-
muntur a sensu, vel secundum
quod transmutantur ex mu-
tatione corporis, vel secundum
quod ex imperio intellectus
ordinantur phantasma-
ta aliquid significandum,
22. q. 173. 2. c.

79 + Sensus & intellectus
differunt realiter, per uni-
versale & particulare, & simili-
ter appetitus sensitivus & intel-
lectivus, id est voluntas, 1.
qu. 50. 1. c. & qu. 80. 2. ad 2. & qu.
84. 6. c. & q. 115. 4. c.

80 Intellectus judicans de
agendis & appendendis dicitur
sensus, quia relatus est ad par-
ticulare, 1. qu. 54. 5. ad 1. & 22.
qu. 1. 6. c. & qu. 48. c. & qu. 49.
2. ad 3.

81 Est similis sensui in hoc
quod requirit proportionem
objectionis, dissimilis autem quia
non corrumptitur ab objec-
to excedente, sicut sensus, 1. qu.
88. 1. ad 3.

I N
82 Indiger sensu sicut extre-
mo ad quod fit resolutionis, non
autem quia actus intellectus
fit per organum, 1. qu. 50. 1.
c. & q. 115. 4. c.

83 Licit operatio intellectus
orientatur a sensu; tamen in re
apprehensione per sensum intel-
lectus multa cognoscit, qua
sensu percipere non potest;
& similiter astimativa, 1. q.
78. 4. ad 4.

84 + Abstrahit ab omni dif-
ferentia temporis, sicut ab
alii conditionibus materiali-
bus, quas sensus concernit,
1. q. 107. 4. c.

85 Cuiuslibet potentiae sen-
sitive obiectum est forma,
prout est in materia corpora-
li, ideo est cognoscitiva parti-
cularium tantum. Ratio autem
est cognoscitiva ipsius uni-
versalis, 1. qu. 85. 1. c. & 3. ad
4. & 12. qu. 5. 1. ad 1. princ. & 22.
q. 58. 2. ad 2.

86 Potentiae sensitiva in-
teriori præparant intellectui
possibili proprium obiectum;
ideo ex bona dispositione ea-
rum, ad quam etiam cooperat-
ura bona dispositio corporis,
redditor homo habilit ad in-
telligentium, 12. q. 50. 4. ad 3.

87 Judicium intellectus im-
peditur per ligamentum sen-
sus, 1. qu. 84. 8. o. & q. 94. 4. ad 4.
& qu. 101. 2. c. & 12. qu. 33. 3. ad 1.
& q. 48. 3. c. & qu. 53. 1. ad 3. &
22. q. 154. 1. c. & q. 172. 1. o.

88 Sensibilia sunt causa se-
cundaria cognitionis intelle-
ctivæ, sed causa principaliter
intellectus agens, 1. qu. 50. 3.
ad 3. & q. 82. 6. c. ad 3.

89 Sensus cognoscit tantum
particularia corporalia, sed
intellectus cognoscit etiam uni-
versalia & incorruptibilia,
1. q. 85. 1. c.

90 Sensus apprehendit rem,
quoad exteriora eius acciden-
tia tantum, sed intellectus
ingreditur ad interiora, id
est ad essentiam, 1. qu. 108. 1.
ad 3.

91 Nulla forma substantialis
est sensibilis per se, sed solo
intellectu comprehensibilis, 1.
qu. 57. 7. ad 2. & q. 67. 3. c. & q. 75.
6. c. fin.

92 Vo-

I N
92 Voluntas, & intellectus
sunt potentiae naturales, &
consequuntur naturam anima-
de necessitate, 12. q. 110. 4. ad 4.
& 3. q. 18. 1. c. ad 3. & ad 4.

93 Sunt in eadem essentia a-
mina subjective, 1. q. 97. 4. ad 1.
& 13. q. 33. 3. ad 2.

94 + In omni creatura dif-
ferunt realiter intellectus, vo-
luntas, & essentia, 1. qu. 59.
2. c.

95 Voluntas non potest esse
in carensibus intellectu, 12. q.
1. ad 3. & q. 6. 2. ad 1.

96 Obiectum intellectus, sc.
ratio boni, est simplicius, ab-
solutius, altius, & nobilis ob-
iectus voluntatis, scilicet bo-
no, 1. quæst. 52. 3. c. ad 1. & 4.
ad 1.

97 Nobilitas operationis in-
tellectus attendit secundum
mensuram intellectus, volun-
tatis autem, secundum objec-
tum, 22. q. 21. 6. ad 1.

98 Intellectus inter omnes
potentias est altior, & volun-
tati propinquior, 12. qu. 83. 3.
ad 1.

99 Est superior voluntate,
quoad rationem ordinis, sed
quoad imperium est e conver-
so, 12. q. 19. 1. c.

100 Voluntas respectu coram
qua sunt supra animam, est no-
bilior intellectu, sed respectu
inferiorum est e converso,
1. qu. 82. 3. c. ad 3. & qu. 108. 6.
ad 3. & 12. qu. 66. 6. ad 1. & 22.
q. 23. 6. ad 1.

101 Idem secundum rem est
obiectum intellectum, in qua-
rem est verum, & voluntatis,
in quantum est bonum, 1. q. 59.
2. ad 2. & q. 79. 11. ad 2. & q. 48.
1. ad 2. & q. 87. 4. ad 2.

102 Anima non potest esse
sine intellectu & voluntate,
1. q. 110. 4. ad 4

103 Intellectus tendit ad res,
ut sunt in eo; sed voluntas, ut
sunt in seipsum, 1. q. 19. 3. ad 6. &
6. ad 2. & q. 82. 3. c. & 12. qu. 66.
6. ad 1. & q. 86. 1. ad 2. & 22. qu.
21. 6. ad 1.

104 Omne amatum est in
voluntate, sicut terminus mo-
tus est in principio motivo;
non autem est in ea secundam
similitudinem sua speciei, sic

ut est in intellectu, 1. qu. 27.
2. c.

105 Obiectum intellectus est
primum in genere causa for-
malis, sed obiectum volunta-
tis est primum in genere causa
finalis, 12. q. 9. 1. c.

106 + Intellectus est simpli-
citer prius voluntate, sicut mo-
tivum mobili & actuum pas-
sivo, 1. q. 82. 3. ad 2. & 12. q. 13.
1. c.

107 + Prior est voluntate, in
via receptionis, sed e converso
in movendo, & agendo, 12. q.
83. 3. ad 3.

108 Regit voluntatem, non
inclinando, sed ostendendo, &
ordinando, 12. q. 17. 5. o.

109 Non movet corpus, nisi
per appetitum, cujus motio
prefuponit operationem in-
tellectus, 1. q. 76. 1. c. 2.

110 Intellectus movet volun-
tatem per modum finis, sed
voluntas movet imperando in-
tellectui, & ceteris potentias
animarum, 1. qu. 82. 4. o. & qu.
107. 1. c. & 12. qu. 9. 1. o. & 2.
ad 3. & 3. c. & qu. 11. 1. ad 2. & c.
qu. 12. 1. c. & qu. 16. 1. c. & qu.
17. 1. o. & q. 18. 7. c. & qu. 19.
3. ad 3. & qu. 56. 1. c. & qu. 58. 1.
c. ad 3. & qu. 74. 5. ad 2. & 22.
qu. 58. 8. ad 1. & qu. 82. 1. ad 1.
& q. 180. 1. c. ad 3. & q. 85. 4.
ad 4.

111 Sicut intellectus ex ne-
cessitate inheret primis princi-
piis, ita & voluntas fini, 1. q.
82. 1. c. 2.

112 Finem prius apprehendit
intellectus, quam voluntas, ta-
men motu ad finem incipit in
voluntate, 12. q. 3. 4. ad 3. & ad
4. & 22. q. 4. 7. c.

113 Intellectus est primum
motivum omnium potentia-
rum animarum quoad determina-
tionem actus; voluntas vero
quoad exercitium actus, 12. q.
17. 1. c.

114 + Ab intellectu procedit
aliquid tripliciter, scilicet al-
iquid per modum operati, &
aliquid per modum operatio-
nis; a voluntate autem secun-
do modo tantum, 1. quæst. 27.
4. corp.

115 Intellectus necessario in-
telligit aliquid, non ex im-
pe-

378 perio voluntatis, 1. quæst. 82.
4. ad 3.

116 Intelligit actum voluntatis, 1. q. 87. 4. o. & 12. q. 17.
3. c.

117 Actus intellectus & voluntatis supra se invicem refle-
guantur, 12. q. 17. 1. c. & 3. ad 3.
& 22. q. 109. 2. ad 1.

118 Necesse est esse intellec-
tum agentem, 1. qu. 54. 4. o. &
4. q. 79. 3. o.

119 Si intellectus agens non
est aliiquid animæ, sed effet
quædam substantia separata,
unus est intellectus agens o-
mnium hominum, & hoc in-
telligent, qui ponunt unitam
intellectus agens, 1. q. 79.
5. c.

120 Si intellectus agens sit
aliiquid animæ, ut quædam vir-
tus ipsius, necesse est dicere,
quod sint plures intellectus a-
gens, secundum pluralitatem
animalium, qua multiplicantur
secundum multiplicationem hu-
minum: non enim potest ef-
fe, quod una & eadem virtus
sit diversorum subiectorum, 1.
q. 79. 5. c.

121 Intellectus agens est a-
gans intelligibiliis, qua abstra-
hantur a phantasmatibus, 1. q.
87. 1. c. corp. 1. f. & ad 2.

122 Est sua actio, non qui-
den per effectum, sed conco-
mitantur, 1. q. 54. 1. ad 1.

123 Nullo modo est patiens,
nec est subiectum habitus, 1. q.
50. 5. ad 2. & q. 54. 1. c.

124 Intellectus in actu sem-
per intelligit, quantum est de-
se, id est ex parte intellectus a-
gentis, 1. q. 79. 4. ad 2.

125 Intellectus possibilis non
unitur homini per speciem in-
telligibilem, contra Averroem,
1. q. 76. 1. c. cor. 1. f. & q. 88. 1. c.
fin.

126 Est ens actu in genere
entis, sed est pura potentia in
genere intelligibili, 1. q. 87.
1. c. ad 2. & 12. qu. 50. 4. ad 2. &
3. c.

127 Sic ut potentia ad esse
sensibile convenit materia corporal-
i, sic potentia ad esse in-
telligibile convenit intellectui
possibili, 12. quæst. 50. 4. ad 2.
& 3. c.

128 Intellectus ut dicit lu-

men supernaturale ad cogni-

tionem, est unum de septem
do-

128 Intellectus possibilis est
in potentia naturaliter ad o-
mnia & sola que possunt mani-
festari per lumen intellectus a-
gentis, scilicet ad omnes species
terram sensibilium, 1. q. 88. 1. c.
f. & 12. q. 50. 5. c.

129 Intellectus agens & in-
tellectus possibilis sunt poten-
tia animæ, & non substantia
separata a corpore, secundum
esse, 1. qu. 79. 4. 5. o. & qu. 88.
1. o.

130 Fundatur in eadem ef-
fentia animæ, 1. q. 79. 4. ad 4. &
q. 87. 4. ad 1.

131 Differunt realiter, 1. q.
54. 1. ad 1. & q. 79. 7. 10. c.

132 Intellectus practicus, &
intellectus speculativus sunt
realiter eadem potentia, sed
differunt ratione, 1. qu. 14. 16. c.
& q. 79. 11. o.

133 Practicus est motus vo-
luntas, non quasi exequens
morum, sed quasi diriges ad
motum, 1. q. 79. 11. ad 1.

134 Practicum dicitur ad op-
ere exteriori, speculativum
autem ab opere interiori, 12.
q. 1. 6. ad 1. & ad 2. & q. 3. 5. ad
2. & qu. 12. 4. ad 2. & qu. 57. 1. ad 1.

135 Speculativus ordinatur
ad actum proprium ut ad se-
nem, non autem ad actum ex-
trinsecum, sicut intellectus pra-
cticus, 22. q. 179. 2. c.

136 Finis intellectus practici,
& vita activa est exterior ope-
ratio, speculativi vero, & vi-
ta contemplativa est cognitio
veritatis, 1. qu. 14. 16. c. & q.
79. 11. o. & 12. qu. 3. 5. c. ad 1.
& q. 69. 3. ad 2. & 22. q. 179. 1.
2. c. & q. 180. 1. c. ad 1. & 2. c. k
q. 181. 1. 4. o.

137 Res ordinatur ad intel-
lectum practicum, ut mensu-
ratum ad mensuram; ad spe-
culativum autem & converso,
12. q. 64. 3. c.

138 Verum intellectus spe-
culativi accipitur per confor-
mitatem ejus ad rem, practici
vero per conformitatem e-
jus ad appetitum rectum, 12.
q. 57. 5. ad 3.

139 Intellectus ut dicit lu-
men supernaturale ad cogni-
tionem, est unum de septem
do-

139 Spiritus sancti, 22. q. 8. 2.
o. & q. 49. 2. ad 2.

140 Donum potius nomina-
tur intellectus, quam voluntas,
quia intellectus dicit excellen-
tiam, non autem voluntas,
22. q. 8. 1. ad 3.

141 Ratio non dicitur do-
num, sicut intellectus, quia
ratio procedit ex lumine na-
turali, non autem intellectus,
sicut nec donum, 22. qu. 8. 1.
ad 2.

142 Donum intellectus est
quædam acuta perspicacio di-
vorum, 22. q. 49. 2. ad 2.

143 Est ad capendum divi-
na, quorum judicium est doni
sapientie, sicut doni scientie,
respectu creaturarum; & con-
sideratio est respectu singularium
operum, 22. q. 86. o.

144 Est principaliter habi-
tus speculativus, & secundaria
practicus, 22. q. 8. 3. o. & 6.
c. ad 3.

145 Ita se habet ad nota no-
bis supernaturaliter, sicut lu-
men naturale ad prima princi-
pia, 22. q. 8. 1. ad 2.

146 Fides potest esse simul
cum dono intellectus, respectu
corum quæ secundario sunt fi-
dei: non autem respectu prin-
cipalium, nisi imperfekte, 22.
q. 8. 2. o.

147 Fides, & donum intel-
lectus sunt circa prima prin-
cipia cognitionis supernatura-
lis, & gratiarum, primum af-
fetti, secundum penetranti-
onem, vel capiendo, 22. q. 8. 6. c.
ad 2.

148 Tota certitudo sapien-
tia, intellectus, & scientia, ut
sunt dona, procedit a certitu-
dine fidei, qua est principium
eorum, sed ut sunt virtutes,
innituntur naturali lumini ra-
tionis, fides vero veritati Dei,
ideo fides est perfectior eis
quoad certiore inhaesitionem,
sed & converso, quoad majo-
rem manifestationem, 22. q. 4.
8. c. ad 1.

149 Per donum intellectus
homo habet realem testimoni-
ationem de ultimo fine: quod
convenit omni, & foli haben-
ti gratiam gratiam facientem,
22. q. 8. 5. o.

150 Donum intellectus no-
est, nisi in existente in gratia,
22. q. 8. 5. o.

151 Est semper in omni ex-
istente in gratia, nec unquam
subtrahit in necessariis ad fa-
ludem, in non necessariis au-
tem interdum, ut materia fu-
perbiæ subtrahatur, 22. qu. 8.
4. ad 3.

Intelligentia proprie signifi-
cat actum intellectus, & ali-
quando significat substantias fe-
ratas, scilicet angelos, 1. q. 79.
10. o.

Intelligibile est in intellec-
tu tripliciter, scilicet habi-
tualiter, in actu conceptum,
vel consideratum, & ut ad a-
liud ordinatum, & transfigur de
primo ad secundum, & de se-
condo ad tertium, per impe-
rium voluntatis, & in secun-
do loquitur intelligentiæ ipsi,
& in tertio loquitur alteri, 1.
q. 107. 1. c. ad 2.

Forma in materia non est
intelligibilis, nisi in potentia,
1. q. 79. 3. c.

Intemperantia est maxi-
me vituperabilis, 22. quæst.
142. 4. o. & quæst. 143. 3. c. & q.
144. 1. ad 2. & qu. 151. 4. ad 2. &
ad 3.

Maximum remedium con-
tra intemperantiam est non
immorari circa singularium
considerationem, 22. q. 142. 3. c.
ad 3.

Intenduntur & remittuntur
formæ, quæ possunt reci-
pere magis, & minus, secun-
dum diversam dispositionem
subiecti, 2. qu. 89. 2. c.

Intentio naturæ est ad spe-

ciam, non autem ad indivi-
duum, nec ad genus, 1. quæst.
85. 3. ad 1. fin. & ad 4. & qu. 98.
1. c.

Intentio mentis proprie est
actus voluntatis, secundum
quod in ea est vis intellectus
ordinantis, 12. q. 12. 1. o. & 22.
q. 180. 2. c.

Intentio dicitur oculus,
qua presupponit cognitionem
intellectus, 12. quæst. 12. 1.

Dicitur lumen, quia nota
est intendenti, 12. qu. 12. 1. ad 2.
Dicitur clamor ad Deum,
quia

380 IN
qua Deus novit eam, vel quia
dignitur ad Deum, 12. q. 12. 2.
ad 2

6 Idem est motus quo vo-
luntas vult ea que sunt ad fi-
nem, & quo intendit hanc
ut ratio eorum; non autem
absolute, 12. quæst. 8. 3. o. &
q. 12. 4. o.

7 Intentio est tantum finis,
non tamen semper est ultimi
finis, 12. qu. 11. 2. o. & 12. q.
180. i. c.

8 Poteſt eſſe ſimil ad multa
non ordinata ad invicem, 12. q.
12. 3. o.

9 Contingit quod intentio ſit
bona, & voluntas mala, non
autem converſo, 12. qu. 19. 7.
ad 2. & ad 4. & 8. ad 3.

10 Aetus eſt bonus, vel mala-
lus, ſicut voluntas eligens eſt
bona vel mala, & eſt mala,
ſi voluntas intendit mala. Sed
ad hoc quod voluntas ſit bona,
requirit quod ſit bona, &
ſub ratione boni, 12. q. 19. 7. c. ad
3. & 8. 9. o.

11 Intentio duplicit potest
ſe habere ad actionem qui dicitur
voluntas, ſcil. antecedenter,
ſeu cauſaliter & concomitan-
ter; primo modo bonitas volun-
tatis ex intentione finis de-
pendet, non autem ſecondo mo-
do, niſi reiteretur, 12. qu. 19. 7.
o. & 9. c.

12 Virtus priuina intentionis,
qui eſt refreſto altimi finis,
manet in quolibet appetitu cu-
juscunque rei, eriamus de ul-
timo fine adū non cogitare, ſe-
re non oportet, quod qui vadit
per viam, in quilibet paſſu co-
gitet de via, 12. q. 1. 6. ad 3.

13 Quantitas intentionis, &
voluntatis duplex, ſcil. ex parte
objeti, & ex intentione actus, &
ſecondo modo coagitant in
bonitate, & malitia formaliter,
& non materialiter, non
autem primo modo, propter
disproportionem, & propter
impedimenta aetus exterioris,
12. q. 19. 8. o.

14 * Nollum malum potest
per ſe intendi, 1. q. 19. 9. c. & q.
48. 1. ad 3. & ad 4. & 12. q. 7. 1. c.
& q. 28. 1. ad 2.

15 * Peccatum recipit spe-
ciem ex intentione peccantis,

12. qu. 7. 1. 8. c. & 3. q. 88. 4.
ad 1

16 Intentio ſecundum eſt
quod significat veritatem pa-
ropositionis, formaliter eſt in-
nitima, ſed eſt in re fundamenta-
liter, 1. q. 3. 4. 2

17 Nollum intentionale de-
nominaſ ſuum ſubjectum, nec
cauſa effectum naturalem, 1. q.
67. 3. c.

18 Interpretatio eſt in dubiis,
in quibus non licet abſque de-
terminatione principis a ver-
bi legis recedere, ſed in ma-
nifestis non opus eſt interpre-
tatione, ſed executione, 12. q.
120. 1. ad 3

19 Interpretatio in dandore
medium debet fieri in peiorum
partem, ſupponendo ſollicet
cum debemus aliquibus mali
adhibere remedium: five no-
tris, five alienis, expeditat
hoc ut ſecurius remedium ap-
ponatur, quod ſupponatur si
quod eſt deterius, ſi quod reme-
diū quod eſt efficax contra
maius malum, eſt in molto ma-
gis efficax contra minus malum.
Sed in diffinendo, five
determinando, in rerum iudic-
cio, debet aliquis uici ad hoc,
ut interpretetur unumquodque
ſecundum quod eſt; in iudicio
autem perfonorum, or interpretari
in melius, 12. qu. 60. 4. c.
ad 4

20 Interpretatio sermonum
reducitur ad donum prophe-
tiae, & eſt dignior quam do-
num linguarum, 12. q. 176. 2.
ad 4

21 Postponitur autem inter-
pretatio sermonum dono lig-
guarum, qua eriamus ad in-
terpretandum diverſa lingua-
rum genera interpretatio fer-
moium ſe extendit, 12. q. 176.
4. 6.

22 Intimiditas eſt peccatum,
quia cauſatur ex defectu amo-
ris, vel rationis, velex ſuper-
bia, 12. q. 126. 1. o.

23 Intuitus praesens Dei fertur
ab aeterno in totum tempus, &
in omnia, qua ſunt in quo-
cumque tempore, ſicut erant
in ſubiecta ſui praefinaliter,
1. qu. 14. 9. c. & 13. c. fin. & 12. q.
95. 1. c.

Inve-

IN

Investiri dicunt Canonici
per librum; Abbas per bacu-
lum; Episcopus per annulam,
3. q. 9. 2. . c.

1 Invidia eſt triftia de ho-
no anterioris, in quantum affi-
matur diminuire gloriam pro-
pria, 22. qu. 36. 1. o. & 3. 4.
corp.

2 Praeſipue eſt de bonis, in
quibus eſt gloria & honor, 12.
q. 36. 1. c.

3 Invidia quilibet eſt pec-
catum, non autem omnis zelus
qui proprius eſt triftia de eo
quod debet nobis, non aliis,
22. q. 36. 2. o. & q. 158. 1. c.

4 Secundum genus ſuum eſt
peccatum mortale, qua in tan-
tum convertit hominem ad
quietem indebitam, in quan-
tum aſpernat bona Divini-
tati; tamen primi motus ſunt
peccata venialia, & ſunt etiam
in viris perfectis, 22. quæſt. 36.

5 Eſt vitium capitale, cuius
ſunt quinque filii, ſc. odium,
ſufſratio, detracțio, exulta-
tio in adversis, & afflitio in
proſperis, 22. q. 34. 6. o. & qu.
36. 4. o.

6 Invidia ad proximum eſt
mater odioi, primo ad prox-
imum, & conuentor ad De-
um, 22. q. 34. 6. ad 2

7 Non eſt inter multum inae-
quales, ſed ad illos tantum,
quibus potest quis ſe ſquare, ſe-
re raffer, 22. q. 36. 1. ad 2. &
ad 3

8 Amatores honoris, & pu-
ſillanimes ſunt maxime invidi,

22. q. 36. 1. ad 3

9 Senes invident junioribus;

& qui multa expendunt ad
consequendum aliquid, iis
qui parum expendunt, 22. q.
36. 1. ad 4

10 Ut plurimum nascitur ex
superbia, 22. qu. 36. 4. ad 1

11 Memoria bonorum, ut
ſunt habita, cauſat detrac-
tione, ut amissa triftiam, ut
habita ab aliis invidian, 22. q.
36. 1. ad 1

12 Contrariatur diuibus vir-
tutibus, quia habet duo obje-
cta, ſcilicet principale, id: ho-
num, & proximum; primo
contrariatur misericordia, ſe-

condo nemici, 22. q. 16. 3. ad 3

1 Faſta per metum ſunt vo-
luntaria ſimplicer, & invo-
luntaria ſecundum quid, 12. q.
6. 6. o. & 7. ad 1. & ad 2. & qu.
39. 1. c. & qu. 73. 6. c. & qu. 87.
8. c. fin. & 22. q. 108. 4. ad 4. &
q. 125. 4. c. & q. 142. 3. c.

2 Concupiſcentia nullo mo-

do cauſat involuntarium, 12.

q. 6. 7. o. & 22. q. 142. 3. c.

3 Violentia cauſat involun-
tarium in cognoscentibus, in
aliis autem cauſat innaturne,
quia oponitur direcťa volun-
tario, & naturali, 12. q. 6. 4. c.
& 5. o. & 6. ad 1. & qu. 71. 6. c.
& 22. q. 88. 6. ad 1

4 Jucunditas dicunt a ſpiri-
tualibus signis, vel effectibus
laetitiae, cum intentione ga-
udii, ſcil. in diſtis, vel factis,
12. q. 31. 3. ad 3

5 Joannes Baptista fuit ter-
minus veteris legis, & initium
nova legis, ſc. euangelii, 3. q.
38. 1. ad 3

6 Pertinet ad testamentum
novum, 22. q. 174. 4. ad 3. & 3.
q. 38. 1. ad 1. & ad 2

7 Exaltatio eius in utero ma-
tri: non fuit ab eo per liberum
arbitrium eius, ſed fuit a Deo: i
deo miraculosa fuit, 22. q. 124.
1. ad 1. & 3. q. 27. 6. c.

8 Tota vita eius fuit prepa-
ratoria ad Christum, 3. q. 38.
2. ad 2. & 3. c.

9 Christus revocavit a nu-
ptiis Joannem Evangelistam,
volentem nubere; ſed Petrum
non separavit a matrimonio,
quia primus potest fieri ſine
injuria alterius, non autem ſe-
condum, 22. q. 36. 4. ad 1

10 Joannes Evangelista prädi-
ligebatur a Christo propter fu-
integritatem, & propter præ-
rogativam euangeli, 3.
q. 45. 3. ad 1

11 Ex properi virginitatem,

& prærogativam euangeli, 3.
q. 45. 3. ad 4

12 Joannes prædilegebatur a
Christo propter quatuor, ſcil.
propter sapientiam, puritatem,
fervorem, & ceteram atatem,
1. q. 22. 4. ad 3

13 Joannes Damascenus fe-
quit errorem Theodorici &
Nestorii, quod Spiritus sanctus
no

non procedit a filio, quia fuit tempore, quo incepit illud schisma Græcorum, 1. q. 36. 2. ad 3.

Josaphat peccavit non ex malitia, sed ex infirmitate humanae affectionis, 22. qu. 186. 10. ad 2.

1 Joseph vir Mariæ semper fuit virgo, 3. qu. 28. 3. ad 5. & 4. c. ad 3.

2 Joseph voluit dimittere Mariam propter reverentiam, timens cohabitare tantæ sanctitati, 3. q. 18. 3. ad 2.

3 Ira dicitur dupliciter, scilicet habitus, vel actus virtutis oppositi mansuetudini, secundo voluntas vindictæ, tertio passio, 22. q. 18. 8. c.

4 Duplex, scil. per zelum, id est secundum rationem; & ira per vitium, id est contra rationem, 22. q. 18. 8. 1. 2. 0. & 3. qu. 15. 9. c.

5 Inordinata dupliciter, scilicet ratione appetibilis, & ratione modi, 22. qu. 158. 2. 3. 4. c.

6 Gradus ira triplices, scil. in corde, ore, & opere, 12. qu. 46. 8. ad 3. & 22. qu. 158. 5. ad 3. & 7. c.

7 Est passio quodammodo composita ex passionibus contraria, 12. q. 46. 2. c. f.

8 Continet multas passiones, non sicut genus continet species, nec sicut causa suos effectus, sed sicut effectus suas causas, 12. q. 46. 1. c. ad 3.

9 Secundum rationem refam est passio laudabilis; quia autem est contra rationem in plus vel minus, est peccatum, 22. q. 158. 1. 2. 8. 0. & 3. q. 15. 9. c.

10 Habitus virtutis tenens medium in ira est innominatus; id est dicitur mansuetudo, quia significat diminutionem iræ, 22. q. 147. 2. ad 2.

11 Ira semper est aliquo modo cum ratione, 12. q. 46. 4. 5. 0. & 22. q. 53. 6. ad 1.

12 Aliqualiter audit rationem, sicut nonciantem quod injuriam est, non autem perfecte, quia non observat regulas eius in vindicando, 12. q. 46. 4. ad 3. & 5. ad 1. & 6. c. & 22. q. 53. 6. ad 1. & q. 72. 4. ad 2.

13 Componitur ex tristitia & desiderio, non sicut ex partibus, sed sicut ex cauca, 12. q. 46. 3. & 3. q. 15. 9. c.

14 Materiale in ira est accensio sanguinis circa cor, vel aliquid hujusmodi; formale vero est ex parte appetitus vindictæ, 1. qu. 21. ad 2. & 12. qu. 22. 3. ad 3. & q. 48. 2. c. & 3. c. ad 1.

15 Quod suum formale, habet principium a ratione, sed quod suum materiale impedit judicium rationis, 12. q. 48. 3. ad 1. & ad 4. & 4. c.

16 Est janua omnium vitiorum per accidens, scil. impediendo rationem; sed per se, respectu aliquorum vitiorum, 22. q. 158. 6. ad 3.

17 Ira contra rationem ex parte objecti semper est peccatum mortale, nisi deit confessus, vel nisi de parva, non autem ratione modi, nisi sit contra charitatem, 12. q. 88. 2. ad 1. & 22. q. 158. 3. o.

18 Est vitium capitale, non autem odium, 22. q. 34. 5. o. & 158. 6. o.

19 Species iræ sunt tres, scil. fel, id est acuta, mania, id. manens, & turor, 12. q. 46. 8. o. & 22. q. 158. 5. o.

20 Filiæ sunt sex, scil. risa, tumor mentis, contumelia, clamor, indignatio, & blasphemia, 22. qu. 37. 2. ad 1. & q. 41. 2. o. & q. 158. 7. o.

21 Est subjective in irascibili, 12. q. 46. 3. o. & 22. q. 162. 3. c.

22 Defectus iræ in voluntate, vel in appetitu sensitivo contra rationem semper est peccatum, 22. q. 158. 8. c.

23 Bruta habent iram ex instinctu naturali, non autem ex ratione eorum, 12. q. 46. 4. ad 3. & 7. ad 1.

24 Multum ebrii non irascuntur, quia nihil habent de iudicio rationis; sed parvem multum irascuntur, quia habent iudicium rationis, sed impeditum, 12. q. 46. 4. ad 3.

25 Ira per zelum non impediens, nec præveniens iudicium rationis fuit in Christo, non autem ira per vitium, 12. q. 15. 9. o.

26 Ut dicit actum voluntatis & vindictam, et in Deo, non autem ut passio, 1. q. 9. 2. ad 2. & q. 19. 11. c. & q. 20. 1. ad 2. & qu. 59. 4. ad 1. & 12. qu. 47. 1. ad 1. & 22. q. 162. 3. c.

27 Causatur ex re inconvenienti, praesenti, vel præterita, vel ex apprehensione inconvenientis habiti, ideo causatur ex dolore & tristitia, 12. q. 23. 3. c. & qu. 25. 1. 3. c. & qu. 48. 2. c.

28 Omnis ira est propter aliquod contra se factum, 12. qu. 47. 1. o.

29 Ira magis sequitur complexione corporis quam concupiscentia propriæ velocitatem cholera ad iram, ideo pronups insurgit ira quam concupiscentia, 22. q. 156. 4. c.

30 Ira causatur ex accidenti extrinseco, scil. ex lassone, sed concupiscentia delectabilium causatur ex causa naturali, id est concupiscentia diuturnior est & communior, & requires principaliorem in virtutem, licet ira maiorem impetum habeat, 22. q. 141. 7. ad 2.

31 Causa ira duplex, scil. ratione motivi, ut excellenter, vel ratione dispositionis, ut defectus, sicut aggritato, 12. qu. 47. 1. o.

32 Ira causatur ex invidia, & consequitur eriam audaciam, & est effectus ejus, 12. q. 25. 3. c. & 4. ad 2. & 22. q. 158. 7. o.

33 Tristitia illata causat iram, 12. qu. 46. 1. c. & qu. 47. 3. o. & qu. 48. 1. o. & 2. c. & 3. qu. 15. 9. c.

34 Sola parvipensione causat iram, & omne provocans iram est aliquid sub ratione iniusti, 22. quæst. 47. 2. 0. & 3. 4. c.

35 Tacens provocat ad iram contumeliam, quia videtur cum parvipendere, 12. q. 47. 1. ad 4. & q. 72. 3. ad 3.

36 Oblivio, existatio inadversarii, denunciatio tristium impediens voluntatem, & qualibet alia causant iram, ratione parvipensionis tantum, 12. q. 47. 2. ad 3.

37 Ludus, rufus, festum, prosperitas, consummatio operum,

38 Defeatatio non turpis, & spes causant iram, ratione parvipensionis, sed impedimentum, inquantum impedient tristitiam, 12. q. 47. 3. ad 1.

39 Defectus injuriantis duplex, scil. augens indignam parvipensionem, ut ignobilitas, insipientia & servitus, & defectus diminuens eam, ut penitentia, confessio mali, humiliatio, postulatio venie, & hujusmodi: primi augent iram, secundi vero diminuant eam, 22. q. 47. 4. o.

40 Ira debilitatur ex diutinitate, sicut & causa ejus, scil. memoria injuria, quia etiam videtur minor, quando est tantum in memoria, 12. qu. 48. 2. ad 2.

41 Ira non est ad personam multum excellentem, qua letit, sed tantum tristitia, qua præsupponit tristitiam, defiderium, spem, & audaciam puniendo, 12. q. 25. 3. c. n. & qu. 45. 4. ad 3. & q. 48. 1. c.

42 Nullus propriæ irascitur sibi, sed metaphorice, sicut nec iustum, nec injustum sibi facit, nisi metaphorice, 12. qu. 46. 7. ad 2.

43 Ira est magis ad amicos injuriantes, quam ad alios, quia indignior videtur eorum defecatio, 12. q. 47. 4. ad 3.

44 Est tantum ad eos, ad quos est iustitia & iustitia, 12. q. 46. 7. o.

45 Homo irascitur in animatis, & brutis ex imaginatione nonciantem lassionem, non autem ex ratione, 12. q. 46. 7. ad 1.

46 Cessat ad graviter lasos, quia malum cor in sufficit, 12. q. 46. 6. ad 1. & q. 47. 4. ad 2.

47 Cessat ad mortuos, quia non possunt dolere, quod tamen appetit iratus, & viadicta jam facta videtur, 12. qu. 46. 7. ad 1. & q. 47. 4. ad 2.

48 Maxime facit perturbatorem corporalem circa cor, ita ut etiam ad exteriora membra deriverit, 12. q. 48. 3. c. & 22. q. 46. 3. ad 3.

49 Signa & effectus iræ sunt quinque, scilicet palpitatio cordis, tremor corporis, in-

ratio faciei, exasperatio occulorum, & clamor irrationabilis, 12. q. 48. 2. c. & 22. q. 158. 4. c. fin.

47 Causa fervorem sanguinis, quia sit infuso, non conuenit calor, non aurem retrahendo, quod conuenit frigori, 12. q. 48. 2. o.

48 Fervor amoris est dulcis & lenis, ira vero fervor est amarus, & ex felle: ideo primus assimilatur calori aeris & sanguinis, secundus autem assimilatur igni & cholera, 12. q. 48. 5. c. & q. 48. 2. ad 1.

49 Ex ira audacia augetur, quia ira est quid animum, secundum Philosophum, unde irati redduntur prompti & audaces ad invadendum; & similliter delecatio est effectus irae, ut est in spe vindicta, sed delecatio de vindicta praesertim auctor totaliter iram, 12. q. 41. 2. ad 1. & q. 45. 4. ad 3. fin. & qu. 48. 1. o.

50 Inter ceteras passiones magis impedit usum, & judicium rationis, 12. q. 48. 3. o. & 4. c. & 22. q. 41. 2. ad 3. & qu. 357. 4. c.

51 Dupliciter causat racitorum iritatem, scilicet ex parte rationis, & ex parte perturbationis eius, 12. q. 48. 4. o.

52 Diminuitur per sequentem iram, præcipue si sequens ira sit major, 12. q. 8. 2. ad 3.

53 Ira & invidia causat inconstantiam, pertrahendo rationem ad aliud; sed luxuria, totaliter extinguendo lumen rationis, 12. q. 77. 7. c. & 22. q. 53. 6. ad 1.

54 Est levior quam in ira, ratione appetibilis, & hac quam odium, sed & converso, ratione mortali, 12. q. 46. 6. o. & 22. q. 358. 4. o.

55 Semper respicit duo objecta, sc. vindictam & nocentem, sed amor & odium unum objectum tantum quandoque, 32. q. 46. 2. 3. c.

56 + Utrounque obiectum amoris est bonus, odio autem malum, sed ira respicit vindictam sub ratione boni, & nocentem secundum rationem malii, 12. q. 46. 2. 3. 6. c.

57 Odium appetit malorum, licet sub ratione mali, sed invidia sub ratione propria gloriarum; ira vero sub ratione iusta vindicta, 12. qu. 46. 6. o. & 7. c. & qu. 47. 11. 2. c. & 22. qu. 33. 6. ad 3. & qu. 47. 43. 2. c. & q. 158. 4. c.

58 Odium appetit nocere propter contraria dispositionem infinite, non tamen ut sciat, ira vero propter lesionem tantum cum mensura, & ut sciat, 12. qu. 46. 6. o. & 22. q. 41. 2. c. ad 4. & qu. 72. 4. ad 3. & q. 7. 3. ad 3.

59 Odium prius & directius causatur ex tristitia & acedia, quam ex ira, 22. q. 34. 6. ad 3. & q. 159. 4. ad 1.

60 Ira crescit in odium, non eadem numero per inventeratum, sed quia causat odium per diuturnitatem, 12. q. 46. ad 2. & 22. q. 34. 6. ad 3.

61 Ira est ad singulare, omnium autem ad universale, 1. o. 80. 2. ad 2. & 12. q. 9. 6. o. & q. 46. 7. ad 3.

62 Odium est insanabilis, & permanentius quam ira, quia causatur ex permanentiori causa, scilicet ex dispositione, qui reputatur aliud contrarium & nocivum, sed ira causatur ex passione, & commotione animi propter laetitiam illatam, 12. qu. 46. 6. ad 1. & 7. ad 3.

63 Odium magis agit fine misericordia, quam ira, quantum ad rem desiderat, sed & converso quantum ad intentionem desiderii, 12. q. 46. 6. ad 1.

64 Ira respicit bonum iustitiae, concupiscentia vero bonum delectabile, vel utile, 22. q. 158. 4. c.

65 Ira operatur cum tristitia, concupiscentia vero delectabiliter, sed ira est minus per initibilis, quia plus habet de ratione, 22. q. 156. 4. c.

66 Ira est cum ratione denunciantre injuriam, non autem præcipiente vindictam, sed concupiscentia naturaliter, 12. qu. 46. 4. o. & 22. q. 156. 4. c. ad 2.

67 Difficilius est refire ira,

iræ, & pugnare contra iram ad horam proper impunitum e- jus, quam contra delecatio- nem & concupiscentiam, sed e converso, propter maiorem continuatatem, 22. q. 156. 4. ad 1. & q. 162. 6. ad 1.

68 Ira causatur ex contra- rial passionibus, scilicet a spe, & tristitia, ideo includit in se contrarietatem, 12. quæst. 46. 1. ad 2.

69 Nulla passio est contra- ria iræ, 12. quæst. 23. 3. o. & 4. c. fin. item quæst. 46. 1. ad 2.

70 Item contraria ad aliquod vitium, scilicet inordinata re- missio iræ, sed non apparet, quia est innominata, 22. q. 158. 8. o.

71 Mitefcere est privative vel negative oppositum iræ, non autem contrarie, 12. quæst. 23. 3. fin.

72 Non opponitur mansuetudini, nisi secundum quod est inordinata, 22. qu. 157. 1. ad 3. & 2. q. 15. 9. ad 2.

73 Mansuetudo maxis oppo- nitur iræ, quam defectui eius; idem vitium oppositum man- suetudini nominatur ira, ad quam refrenandam principali- ter mansuetudo ordinatur, 22. q. 157. 2. ad 2.

74 Iracondia est excessus iræ; ideo est vitium oppositum mansuetudini, 22. quæst. 157. 1. ad 3.

75 Iracondus non est, cui inest passio iræ, sed qui pa- sibilis est de facilis ab ea, 1. qu. 63. 4. ad 2.

76 Iracondibilis dupliciter sumi- tur, scilicet proprie, id est appetitus sensivus, & im- propriæ, id est voluntas, 1. quæst. 22. 5. ad 2. & 22. qu. 161. 3. c. ad 3.

77 Iracondibilis potius denomi- natur ab ira, quam ab aliis passionibus, quia est notior, scilicet quia est effectus & ter- minus carum, 22. q. 25. 3. ad 1. & q. 46. 1. ad 1.

78 Actus irascibilis in tantum est naturalis homini, inquantum est secundum rationem, sed inquantum est præter or- dinem rationis, est contra na-

I S 385
turam hominis, 23. qu. 158. 2. ad 4.

79 Iris quandoque significat fe- renitatem, inquantum causa ejus est causa serenitatis, 22. q. 95. 5. c.

80 Ironia est vitium, quo quis asserit minoria de se, quam cre- dit, ideo semper est peccatum, tamen levis ut plurimum quam jaetitia, 22. q. 110. 2. c. & q. 113. o.

81 Ironia & jaetitia circa idem, scilicet circa condicio- nem personæ, mentiuntur verbi, vel quibuscumque signis, 22. q. 113. 2. c.

82 Irregularitas non incurrit propter peccatum tantum, sed principaliter propter inepitu- dum personæ ad Eucharisti- um ministrandum, 12. qu. 20. 5. ad 4. & 22. q. 64. 7. ad 3. & q. 108. 4. ad 2.

83 Irreligiositas habet mani- festam contrarietatem ad reli- gionem, per contemptum & irreverentiam Dei, vel rei sa- cræ, 22. q. 92. 27. princ. & qu. 122. 3. c.

84 Opponitur vera religio- per defectum, sicut superfluitate per excessum, & prohibetur fe- cundo precepto decalogi, 22. q. 122. 3. 4. c.

85 Species irreligiositatis sunt quaesitio, sc. tentatio Dei, perjurium, sacrilegium & simo- nia, 22. q. 97. 22. prin. & q. 154. 10. ad 1.

86 Superstitione impedit reli- gionem, ne suscipiatur Deus, sed irreligiositas, ne suscep- tur honoretur, 22. quæst. 122. 3. 4. c.

87 Isaac significavit Christum, inquantum oblatus est in sacri- ficium; idea non oportet quod significet eum ut offensio, licet obtulerit, sicut & alii ju- sti secundum congruatatem sui temporis, secundum Grego- rum, 22. q. 85. 1. ad 1.

88 Christus speravit in Juda, id est confidebat quadrupliciter, scilicet secundum appa- rentiam, effectum, debitum, & in membris Christi, 22. q. 17. 4. o. & 5. c. & quæst. 25. 1. ad 3.

89 Judas Apostolus nomen R. AE.